UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Inconstantia

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

…mmiſtio ſororum & fratrum, quanto ſit antiquior compel… neceſſitate, tanto poſtea facta eſt damnabilior, religione pro… …idem l.17. de ciuitate Dei,

…ecam, quam aliquis ex propria conſanguinitate coniugem …, vel aliqua illicita pollutione maculauit, in coniugium du… … Chriſtianorum licebit: quia inceſtuoſus eſt talis coitus ab… …abilis Deo cunctis bonis hominibus. Inceſtuoſos vero nu''o … nomine deputandos à ſanctis patribus ſtatutum eſſe legi… …Greg. ad Felicem Meſſanæ ciuitatis Epiſcopum, & habetur 35. q. …cam.

❡ Poeticae Sententiae.

Seneca Tragœd. 9.

Inceſta genitrix detrahit generi fidem.

Virg. lib. 6. Æneid. de inferno loquens.

Hic thalamum inuaſit natæ, vetitoſq́ Hymenæos,
Auſi omnes immane nefas, auſoq́ potiti.

❡ Exempla Biblica.

…ceſtus exempla: Loth cum filiabus, *Geneſ. 19. v. 36.* Ruben cum …bina patris, 35, 22. Iudas cum nuru ſua Thamar, 38, 18. Am… …um Thamar ſorore Abſolonis 2. *Sam* 13, 14. Abſalon cum cō… …s patris ſui, 16, v. 21, 22. Populus Iſrael, *Ezech.* 22. v. 9, 10. 11, A… …2, 7. Herodes cum Herodiade, *Matth.* 14. 4. *Marc.* 6. 18, *Luc.* 3, 18 …thius cum nouerca, 1. *Cor.* 5. v. 1, 2. 3. Inceſtuum pœnæ exempla: …ben. *Geneſ.* 49, *verſ.* 3, 4, Amnon, 2. *Sam.* 13, 32, Abſalon, 18, 14. *Vide* …26, v. 11, 12. 13, 14. *&c.*

❡ Profana Exempla.

Babyloniorum inſtitutum fuit, vt cum parentibus filii, cum ſoro… …s fratres coirent, atq; ex eis ſobolem gignerent. In qua etiam …ntia Chryſippum fuiſſe Plutarchus aſſerit. *Alexand. ab Alex.* …cap. 24.

Perſarum Magi cenſuere, *Socione lib. 23, teſte,* iuſtum videri cum … & matre congreſſum. *Attigit Catullus de Gellii inceſtu agens.*

Nam magnus ex matre gnato gignatur oportet:
Si vera eſt Perſarum impia relligio.

Parthenius, Parthorum reges non niſi ex matre & filio natos pro …ptimis haberi aſſerit. *Theat. Zuuing. fol.* 2306.

Indos, Ethiopes ac Medos, Hieronymus librorum poſtremo: quos …rſus Iouinianum edidit, non cum matribus ſolum verum cum … quoq; ac filiabus concumbere ſcribit. *ibid.*

Arabibus alterius ſanguinis congreſſus pro adulterio olim fuit. …humani iuris obliti, præter inceſtum, omnem Venerem pro fla… …o repudiarunt. *Stab. li. c.* 1.

Aſſaon, cum filiam Nioben ſtuprare vellet, illa filios eius in con… …m adductos exuſſit: mox ſeſe ex alta rupe præcipitauit Aſſaon …manu concidit. *Parthen. in Eroticis, c.* 33.

Inconſtantia.

❡ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Inconſtantia, Græce ἀϛασία, ας, ἡ, & ἄϛατος, ȣ, ὁ, ἡ, Inconſtans dici… …ur. Eſt autem inconſtantia ſpeciale peccatum imprudentiæ, defi… …in perficiendo bonum propoſitum: cuius principium eſt in ap… …, finis autem in intellectu, *ex B. Thom. ſecunda Secundæ. q.* 55, …1.

Inconſtantia circa abſtinentiam à delectabilibus, eſt filia luxu… …licet etiam, quæ eſt in terribilibus, oriatur ex luxuria, *B. Thom.* …*art.*

Inconſtantia eſt filia luxuriæ, quæ eſt, quando quis non ſtat con… …m bono propoſito, ſed ſine cauſa rationabili ex aliqua paſſio… …propter ex amore concupiſcentiæ facit contrarium illius, quod …ecrauerat. *B. Thom. ſecunda Secundæ, q.* 53.

Inconſtantia quid differat à negligentia, *vide infra Negligentia.* …nde autem dicatur *vide ſupra inconſtantia.*

Inconſtantia ſeu leuitas eſt animi corruptus affectus, quo fit vt …mo perſeueret in recto propoſito aut officiis recte ſuſceptis, ſed … pietatis & virtutis ratione habita, ſubinde mutat ſententiā, …ſilia & actiones ad aliorum voluntatem, à quibus commoda vel …commoda ſibi propoſita eſſe iudicat. Hebr. *PachaZuh,* Ierem. 23. … verbo *Pachaz,* leuis animo fuit, inconſtans fuit ex temeritate & …tate agendi. Cognationem habet cum *ChaphaZ,* feſtinauit, præ… …cep. fuit.

❡ Biblici Loci.

Inconſtantia damnatur, 1. *Corinth.* 15. *verſicul.* 1. 2, 11, 2. *Corinth.* 1. …, *Galat.* 1, 6. & 3. 3. *Epheſ.* 4. 14, *Hebr.* 13. 9. *Iacob.* 1. 8. & 3, 10. 1. *Petri* 5. 2.

❡ PHILOSOPH. SENTENT.

Maximum indicium malæ mentis eſt fluctuatio, & inter ſimula… …onem virtutum, & amorem vitiorum aſſidua iactatio. *Senec. in* …*prouerb.*

Diuerſitas eſt vitium & ſignum vacillantis animi, ac nondum habentis vigorem ſuum. Nemo proponit ſibi, quod velit: nec ſi propoſuit, perſeuerat in eo, ſed tranſilit: nec tantum mutat, ſed redit: & in ea, quæ deſeruit ac damnauit, reuoluitur. Quid eſt ſapientia? ſemper idem velle atque idem nolle, non poteſt idem ſemper placere niſi rectum. Variatur quotidie iudicium, & in contrarium vertitur: ac plerisq; agitur vita per vſum. *idem in epiſt.*

Nec peregrinatione longa, nec locorum varietatibus, triſtitiam mentis grauitatemq; diſcuties, animum debes mutare, non cœlum: licet vaſtum traieceris mare: ſequuntur enim te, quocunq; perueneris, vitia. Quid miraris tibi peregrinationes non prodeſſe, cum te circumferas? premit te eadem cauſa, quæ expulit. Quid terrarum iuuare nouitas poteſt? quid cognitio vrbium aut locorum? in irritum cedit iſta iactantia. Onus animi deponendum eſt: non ante tibi vllus placebit locus. Vadis huc & illuc: vt excutias incidens pondus, quod ipſa iactatione incommodius fit, ſicut in naui onera immota minus vrgent inæqualiter conuoluta citius eam partem, in quam incumbunt, demergunt. Quicquid facis, contra te facis & motu ipſo noces tibi ægrum enim concutis. At cum iſtud exemeris malū, omnis mutatio loci iucunda fiet: in vltimas expellaris terras licet, in quolibet barbariæ angulo colloceris, hoſpitalis tibi illa qualiſcūq; ſedes erit. Magis quis veneris, quàm quo intereſt. Bene viuere enim loco poſitum eſt *idem in epiſt.*

Mutare loca, & in alium de alio tranſire nolo. Frequens migratio, inſtabilis eſt animi. Vt animum poſſis continere, primum corporis fugam ſiſte: deinde plurimum remedia continuata proficiūt, ſine deſiſtere oculos tuos: ſine aures aſſueſcere ſæuioribus verbis: quoties proceſſeris aliquo, quæ remanent, cupiditates occurrent. *idem ibidem.*

❡ APOPHTHEGMATA.

Cleanthes cuidam reprehendenti Arceſilaum, quod officia vitæ tolleret: Deſine, inquit, hominem vituperare. Nam ille licet dictis tollat officia tamen factis commendat. Id audiens Arceſilaus: Non moueor, inquit, adulatione. Hic Cleantes, Scilicet, inquit adulor tibi dicens te aliud loqui facere. Cleanthes mitigauit dictum obtrectatoris, ſed ita, vt a crimine inconſtantiæ non liberaret Arceſilaū. Turpiſſimum enim eſt Philoſopho ſecus docere, quam viuit. Si vita proba eſt, cur docet diuerſa? Si doctrina ſana eſt, cur eam ſecus viuendo refellit? *Laert. lib. 7. cap. 2.*

Leotychidas à quodā quaſi minus conſtans eſſet notatus. Muto, inquit, ſed pro temporum ratione, non vt vos: Prudentis enim eſt, pro re nata mutare conſilia: ſine cauſa autem ſubinde alium fieri, inconſtantiæ vitium eſt. *Plut. in Lacon.*

Cicero. Metellus Diodoro, quo Rhetorices magiſtro fuerat vſus, defuncto, ſepulchro eius corum lapideum impoſuit. Iuſtum, inquit Cicero, præmium retulit, nam volare ipſum docuit, non dicere, notans Metelli leuitatem & inconſtantiam. *Plut. in Rom. apoph.*

Scipio Maior, cum traieciſſet in Africam, ac terra potitus hoſtium caſtra concremaſſet, Carthaginenſes miſſis legatis fœdus cum Scipione pepigere, pollicentes ſe elephantos, cameloſq; & naues ac pecunias daturos. Cæterum poſtquam Annibal abnauigaſſet ex Italia Carthaginem cœpit illos conuentorum pœnitere, eo quod iam animum recepiſſent. Id audiens Scipio, negauit ſe etiamſi ipſi vellet, pacta ſeruaturum, niſi prius imperatis adderent talentorum quinq; millia, hoc nomine, quod Annibalem acceſſiſſent. *Plut. in Rom. apoph.*

❡ Similitudines.

Nazianzeni, Quemadmodum chamæleontem facile ferunt variari, omneiq; aſſumere colores præter candidum, vt interim fabuloſum illum Proteum AEgyptium ſophiſtam omittam: Ita & ille omnia prætérquam manſuetus erat, & factus eſt Chriſtianus, eratq; illi humanitas res admodum inhumana, ſuadelaq; nil aliud, quam violentia, &, immanitatis excuſatione probitas quo iure videretur ad violentiam confugere, quum perſuadendo nil proficere poſſet. *In Iulian.*

Tertulliani. Luna modulationibus menſtruis variat, ſiderum diſtincta confuſio interdum reiicit quid, interdum res vitiat: cœli ambitus nunc ſub ſudo ſplendidus, nunc nubilo ſordidus, aut imbres ruunt, & ſi qua miſſilia cum imbribus, dehinc ſubſtillum, & denuo ſudum: Sic & mari fides infamis, dum & flabris æque mutantibus de tranquillo probum, de illuſtris temperatum, & exemplo de decumanis inquietat: Sic & terram recenſeas temporatim veſtiri, amantem propeſſis eadem negare, memor viridem conſpicis, flauam mox viſurus & canam. *De pallio.*

Plutarchi. Vt amphoræ facile circumaguntur auribus: Ita quidam quouis ſermone huc aut illuc impelluntur, *in Moral.*

Caſſiani. Mens veri iuſti non debet eſſe ſimilis ceræ, vel alterius cuiuſquam materiæ mollioris, quæ ſemper characteri ſignantium cedens pro eius forma atque imagine figuratur, quanquam in ſe tamdiu retinet, donec alio rurſus ſuper impreſſo ſignaculo formetur, atq; ita fiet, vt nunquam in ſua qualitate perſiſtens, ad formam eorum, quæ imprimunt, ſemper conuertatur ac

tranſeat.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tranſeat:quin potius debet velut quoddam eſſe adamantinum ſignatorium, vt inuiolabilem mens noſtra figuram ſui ſemper cuſtodiens characteris, vniuerſa, quæ incurrerint, ſibi qualitatem ſui ſtatus ſignet atque transformet, ipſa vero inſigniti nullis incurſibus poſſit. *Collat.6,c.22.*

Seneca. Vt in orbe ac pila nihil eſt imum, nihil ſummum, nihil extremum, nihil primum: quia motu ordo mutatur, & quæ ſequebantur, præcedunt: & quæ occidebant, oriuntur: omnia quomodocunq;, in idem reuertuntur: Ita in homine exiſtima fieri cum illum in multa mutaueris, vnus eſt. *lib.5. de benefic.c.*8.

Plinii. Vt conchylia creſcente luna augeſcunt, decreſcente marceſcunt: Ita ſtultus à fortuna pendens, nunc magnus eſt, nunc puſillus, nunc elatus, nunc ſupplex, vtcunque Rhamnuſia mutauerit ſeſe. *lib.2.c.*1002,

Vt Chameleopardalis ſiue Nabis collo refert equum, pedibus & cruribus bouem, capite camelum, malis tigrim, aut pardum : Ita quidam inæquales ſibi varias hominum formas exprimunt: ſi cultum inſpicias, ſanctum aliquem exiſtimes: ſi orationem audias, ſatrapam loqui putes: ſi vitam expendas, nebulonem inuenias: ſi ſcripta, bubulcum. *lib,8.ca.*18.

Hypanis Scythicorum amnium princeps, per ſe purus & dulcis, circa Calipodas Exampeo fonte amaro inficitur, atq; ita diſſimilis ſui, in mare conditur, de quo quidem eſt illud Solini elogium: Qui in principiis eum norunt, prædicant: qui in fine experti ſunt, non iniuria execrantur : Ita quidam initio blandi & amici, poſtea longe diſſimiles ſibi reperiuntur, *l.2. cap.* 100. *Solin. c.13, Strab. lib.9. & Pompon. Med. lib.1,*

Hyana, ſicut & ichneumon, nunc mas eſt, nunc fœmina: Ita quidam ſui diſſimiles nunc fortia loquuntur, nunc mollia: nunc philoſophi ſunt, nunc nepotes: nunc amici, nunc inimici *li.8.c.3. & c.23.*

Apud Troglodytas lacus eſt, qui ter in die fit amarus & ſalſus, ac rurſum dulcis, totieſque etiam nocte, vnde & inſanus dictus : Sic quidam inæquales, nunc aſperi, nunc ſunt blandi: aliquando profuſi, mox ſordidi: iam vehementer amant, iam ſupra modum oderunt. *li.31.c.2. & lib.2.c.100. & Herod. lib.4,*

Mulus ex equo & aſina conflatus, nec equus eſt, nec aſinus : Ita quidam dum aulici eſſe volunt, & Eccleſiaſtici, neutrum ſunt *lib.8. c.44. & Mela li,2.*

Roterodami, vt Euripus in Eubœa ſepties in die defluit, ac toties refluit, mira celeritate : ac idem tribus diebus vnoquoque menſe ſtatim motus, ſeptima, octaua, nonaque luna: Ita quidam inæquales ſibi, aut nimium præcipites ſunt, aut nimium lenti, in vtranque partem plus ſatis vehementes. *in Simil.*

Vt æſtum maris, aut detrimenta lunæ magis ſentiunt imbeciliora corpora : Ita rebus contrariis vehementius commouetur animus minus ſibi conſtans, & affectibus vitiatus. *ibid.*

Amphisbibena ſerpens vtrinque caput habet, & vtralibet corporis parte pro cauda vtitur: Ita quidam ancipites nunc hac nunc diuerſa ratione ſe tuentur: & cum eſt commodum, ad Eccleſiaſticam libertatem confugiunt: cum viſum eſt, principum prætextu rem gerunt, canonum obliti. *ibidem.*

¶ Adagia.

Chimæra χίμαιρα.

Hominem inconſtantem ac varius moribus, aut opus ſibi non cohærens, Marcus Tull. deſignat feſtiuiter verſu Homerico.

Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα.

De ſtatu demigrare.

Quemadmodum de gradu deiici dicuntur, qui depelluntur à propoſito. ita M. Tullius ad Atticum lib.4. dixit, De ſtatu demigro, pro eo, quod erat, recedo à vitæ inſtituto.

Modo palliatus, modo togatus.

In hominem inconſtantem ac lubricæ fidei, diuerſarumque partium eleganter torquebitur.

Trochi in morem. βέμβικος δίκην. *Ariſtoph.*

Id eſt: Trochi in morem, de verſatilibus & inconſtantibus dicere ſolitum.

Veſpertilio. *Vlpianus.*

Verſpertiliones videntur appellari, qui grauati are alieno, luce domi ſe continent, ne a creditoribus appellentur, noctu prodeunt.

Venti campus. ἀνέμου πεδίον. *Diogen.*

In hominem inſtabilem, leuem & inconſtantem dicebatur.

Panagæa Diana. ἡ Παναγμαία Ἄρτεμις.

Dicebatur olim peregrinationem impenſius amans, errabundus, inſtabili certa ſede conſiſtens.

Lachryma nihil citius areſcit. οὐδὲν θᾶσσον ξηραίνεσθαι δάκρυος.

Id eſt: Lachryma nihil citius areſcere, quod vehemens affectus facile vertitur in tædium.

Mutabilior Metra Eriſichthonis. μεταβλητότερος Μήτρας τοῦ Ἐρισίχθονος. *Athen.*

In eum congruit, qui ſecum non conſtat, ſed ſubinde aliam atque aliam perſonam ſumit.

Chamæleonte mutabilior. Χαμαιλέοντος εὐμεταβολώτερος.

Competit adagium in hominum verſipellem ſiue inconſtantem.

Proteo mutabilior. Πρωτέως ποικιλώτερος.

In vafrum ac verſipellē cōpetit, fabula Protei, extat apud Homerum Odyſ. δ. & apud Maronem 4. Georg. Simili ſ[...]

Vertumno inconſtantior.

Polypi mentem obtine. Πολύποδος νόον ἴσχε. *Plut.*

Quo iubemur pro tempore alios atque alios mores [...] lium vultum ſumere. Du muſt Fuchs vnd Haſe ſein.

Mulieris animus. γυναικὸς φρένες.

Quadrat in imbelles & inconſtantes. Terent. Noſ[...] genium? Nolunt, vbi velis: vbi nolis, cupiunt vltro.

Euripus homo. Εὔριπος ἄνθρωπος.

In inconſtantes ac moribus inæqualibus homines [...] drabit & in fortunæ vices, quæ res mortalium [...] ſurſum ac deorſum iactat.

Cnips in loco. ὁ Κνὶψ ἐν χώρᾳ.

Dictum in eos, qui ſubinde ſedem mutarent, & [...] grarent.

Cothurno verſatilior. εὐμεταβολώτερος κοθόρνου.

Dictum in hominem parum conſtantem, lubricæ [...] certæ & ancipitis eſſet factionis. Vnſtäther dann ein [...]

Aliud ſtans, aliud ſedens. *Salluſt,*

Quo licebit vti quum ſummam inconſtantiam ſ[...] ſi tantillum momentum atq; internallum commu[...] tentiam. Er bleibt bey ſeinen worten / wie ein Haſe [...] gen. Er ſtehet auff ſeinen worten wie ein Beltz auff [...]

Duabus ſedere ſellis.

Eſt incertarum eſſe partium & ancipitis fide, [...] re velle. Auff beiden Achſeln tragen/

Duos parietes de eadem dealbare fidelia.

Pro eo, quod eſt, eadem re duplicem velle inire gra[...] opera duos pariter demereri. Zwen Füchs mit einer [...] Zwen Brey in einer Pfannen kochen.

Duplices viros. διπλοῦς ἄνδρας. *Zenodot.*

Vocabant, qui eſſent lubrica & inſyncera fide, [...] etiam bilingues appellant. Du redeſt mit zweyen Zungen [...]

De toga ad pallium.

Cuius duplex erit vſus, vel quum ad diuerſum [...] contulerit aliquis, vel quum de fortuna honeſtiore ad [...]

Duodecim artium. δωδεκαμήχανον.

Apellabant callidum, verſutum, verſipellem, [...] inſtructum dolis.

Theſſalorum commentum Θεσσαλῶν σόφισμα.

Varias ad res accommodari ſcribit Suidas, tum ad [...] locum deſerunt, tum ad illos, qui culeu declinatione [...] ad hoc, qui dolis quempiam ci cumueniunt.

Phœnicum pacta. Φοινίκων συνθῆκαι.

De pactis inſidioſis & aſtutis dicitur. An der Hund [...] ren wincken / Frawen weynen vnd der Krämer ſchw[...] niemand kehren.

Locrenſe pactum. Λοκρῶν σύνθημα.

De fœdifragis dictum, cuiuſmodi quondam habiti Lo[...] fœdere prodito, quod cum Peloponneſus inierant, ad [...] partes defecerint.

Thracium commentum. Θρᾳκία παρεύρεσις.

Torquendum in eos, qui pacta eludunt callido vafro [...] mento.

Thraces fœdera neſciunt. Θρᾷκες ὅρκια οὐκ ἐπίστανται.

Thracum barbariem & immanitatem, perfidiam [...] interemptus a Polymneſtore Polydorus, hoſpitii iure [...]

Hoc calceamentum conſuit Hiſtiæus, Ariſtagoras [...] τοῦτο ὑπόδημα ἔρραψε μὲν Ἱστιαῖος ὑπεδύσατο δὲ Ἀρισταγόρας.

Diogenianus admonet, dici ſolitum in eos, qui calli[...] facta in alios reiiciunt.

Reparizare. ἀντιπαρίσαι.

De iis dicebatur, quos pœniteret inſtituti, quiq; [...] ſcederent. Natum ex Pariorum perfidia, qui pactum [...] Thebanis bellum integrantes.

Quibus nec ara, neque fides. οἷσιν οὔτε βωμὸς οὔτε πίστις [...] μένει.

De vehementer perfidis.

Altera manu fert lapidem, altera panem oſtentat.

Dictum in eos, qui coram blandiuntur, clam obtrectant [...] amicos agunt clanculum nocent: aut qui hic pro [...]
Es ſeind gar böſe Katzen / die vornen lecken vnd hinden [...]

Maritimi mores.

Pro variis & conſtantibus, quales fere ſunt amantium.

Lingua iurauit. ἡ γλῶσσ' ὀμώμοκεν.

Vbi quis non præſtat fidē promiſſi, aut vbi nō ex animo [...]

Punica fides.

Pœnorum perfidia in prouerbium abiit quod ea gens [...] periurii vanitatiſque notata ſit.

Non idem Scriptura & Leucæus. γραφή τι καὶ [...]

Vbi quis aliud ſcribit, aliud facit aut dicit. [...] qui ſtare pactis nolunt.

Dædali opera. Δαιδάλεια ποιήματα.

Di untur, quæ nouo artificio fabricata ſunt, & admi[...]

Admirabiles in flectendis machinis Ægypti. δεινοὶ [...] μηχανὰς Αἰγύπτιοι.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

...verſutiis, & (vt ait Plautus) conſutis dolis dictitatum. Tor...queſſ & in perplexas ſophiſtarum argutias, ac ſyllogiſmorum ...plicabiles labyrinthos.

...a nouit vulpes, verum echinus vnum magnum. πολλ' οἶδ' ...ξ ἀλλ' ἐχῖνος ἓν μέγα.

...tur in aſtutos & variis conſutos dolis, vel potius vbi ſignifica... ...quoſdam vnica aſtutia plus efficere, quam alios diuerſis tech...mendat.

...gnus verſator in re puſilla. μέγας κυλυκλὴς ἐν μικρῷ γε πρά...

...uadrat in eos, qui arte parum honeſta ſibi diuitias parant.

...us non capitur laqueo. ὁ πίθηκος ὐχ' ἁλίσκεται βρόχῳ.

...allidos tergiuerſatores dici ſolitum, qui coargui non queunt.

...licum iniurandum. ταφυβάμονες ὅρκοι.

...modum appellabant iuſiurandum irritum, quod eua...ret auolaretque, ſimulatq; pronuntiandum eſſet, cuiuſmodi ...amantium.

...per affert Libya mali quippiam. ἀεὶ φέρει τι Λιβύη κακόν.

...ulariter conueniet in fœdifragos.

...per Africa noui aliquid apportat. *Plinius.*

...drabit in homines lubrica fide, ſemper nouarum rerum a...

...us varius quam hydra. ποικιλώτερος ὕδρας.

...allidis ac doloſis, quod hydra ſerpens ſit verſicoloribus notu...oſita.

...hi artes. Σισύφου μηχαναί. *Ariſtoph.*

...bantur vafra verſutaq; conſilia. Homer.

Σίσυφος, ὃς κέρδιστος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν.

...phus in terris quo non aſtutior alter.

...andri commentum. Πυῤῥάνδρου μηχάνημα.

...allido inuento.

...ricum machinamentum. Μεγαρικὴ μηχανή.

...ur quum dolo & aſtu res agitur, non ſyncera fide. Ariſtopha...

Μεγαρεῦσι τ' ἐπωνυμίας πολλὰς ἔχειν

...expedit, ſi plura habeas cognomina.

...at in eos, qui multa ſimul profitentur, quo quaſtum faci...conueniant qui diuerſarum ſunt partium.

...commentum. Ὀδύσσειος μηχανή.

...um inuentum, callidum aſtutum & vafrum dicebatur.

...vias, quibus effugit Eucrates. οἶδε τὰς ὁδούς, αἷς ἀπέφυγεν ...

...quadrat, qui ſemper aliquam inuenit rimam, per quam ...officium ſubterfugiat prætextu aliquo, ſi quando fides ...enda.

¶ Exempla Biblica.

...ntiæ exempla: Laban, *Geneſ.* 31. 2. Populus Iſraeliticus, ...& 14. v. 11. 31. & 15. 14. & 16. 1. & 19. 8. & 24. 3. & 32. *v.* 1. 8. *Num* ... & 14. v. 4. 4. Core, Dathan, & Abiron, *Num.* 16. 1. Iſraeli... 17. 12. & 25. 2. *Iudic.* 2. 17. & 4. 1. & 8. 22. 1. *Sam.* 8. 5. 2. *Sam.* 15. ... 16 Moyſes & Aaron, *Num.* 20. 12. Sichimitæ, *Iudic.* 9. 23. ...; 2. *Sam.* 20. 2. Ioab & Abiathar, 1. *Reg.* 1. 7. Principes Iu... 24. 21. Iudæi, *Ierem.* 26. v. 8. 16. & 42. v. 5. Azarias cum ...erbis viris, 43. 2. multitudo, *Ioan.* 6. *v.* 15. 30. & 12. 17. Pha...odiani, *Matth.* 22. *v.* 15. 16. Nazareni, *Luc.* 4. *v.* 22. 28. 29. ... 2. v. 6. 7. 12. 13. & 6. 12. & 13 *v.* 43. 44. 45. 50. Lycaonii, ... Vulgus & magiſtratus Philippis, 16. *v.* 22, 39. Demetrius, ... Populus Epheſinus, *v.* 34. 35. Ciues Ieroſolymitani, 21. 30. ... Sadducæi, 23. 7. Melitenſes Barbari, 28. v. 4. 6. Galatæ, *Gal.* ... 4. v. 14. 15.

¶ Profana Exempia.

...*Lucullus*, de Mithridate acto triumpho, deſeruit abdi... rempublicam, cum ſenatus eum aduerſus Pompeii do... propugnaculum ſe habiturum ſperaſſet. *Plutarchus*

...expoſtulat cum Iccio familiari ſuo, qui omiſſo philo...phia, prædæ & pecuniæ inhians, militiæ ſe abdixerit, præ... opinionem: quippe qui pulchre iam inſtructus eſſet ...m diſciplinam. *Ode.* 21. *libro primo Vide Theat. Zuuing.*

...Imp. Ludouici Pii F. eam vitæ varietatem attulit, vt ...deterior fuerit, diiudicari non poſſit. Contra patrem ...ioſus, tandem monachum in Prumienſi cœnobio in ...*regn. Ital.*

...m in *Baldo, I. C.* nobiliſſimo nemo, conſtantiam mul... quod ſibi ipſi multis in locis pugnantia ſcribat, iuris ... quam canonici peritiſſimus fuit. *Theat. Zuing.*

... voto concepto, vt præcipitatur ſe ab Leucate: poſtquam ... conſpecta altitudine, recepit ſe. Quod cum ei impro... non arbitrabat, inquit, votum illud voto indiguiſſe alio ...

... plures ſtatuas dicatas, quam Phalereo Demetrio Athenis, quibus per decem annos præfuit. Siquidem 360. ſtatuæ, quos mox lacerauerunt, nondum anno hunc numerum dierum excedente, *Plin. l.* 34. *c.* 6. *Plut. in Politicis.*

Obiicit *Æſchines Demoſtheni*, quod ſubinde commutata factione, Euripum ipſum inconſtantia ſua viciſſet. Vnde Græci Euripiſten, hominem incerta fide vocant. *Theat. Zuing fol.* 3872.

Exemplis ſequentes gnomas ex hiſtoricis excerptas ſubiunximus.

Caducæ & fluxæ res humanæ ſunt: neque eſt quicquam ſtabile perpetuo & firmum. *Pauſan. lib.* 8,

Quum nihil in rebus humanis ſtabile &, ideo conueniens eſt, vt quocunq; modo vitam noſtram Deus torqueat atq; reuoluat, boni conſulamus, *Plut. in Numa.*

Res omnes ſunt mutabiles & nihil vnquam in eodem ſtatu permanere ſolet: quicquid enim excellit, quando ad ſummum claritatis faſtigium euaſit, indignationem deorum effugere nequit, & rurſus ad nihilum redigitur. Hoc autem potiſſimum accidit ſæuis ac ſuperbis ingeniis, quæ humanæ naturæ terminos tranſgrediuntur, *Dionyſ. Halic. l.* 8.

Nihil eſt in rebus humanis perpetuum. *Dionyſ. lib.* 48.

Qui aduerſa expertus eſt, ne ſecunda quidem minus diſcriminis habere cum maxime ducit, *Tacit hiſt. lib.* 4.

Nihil eſt in rebus humanis fixum & perpetuum, ſed & ij qui florent maxime, & ij qui humiles & abiecti ſunt, exitus incertos habent ac pariter pro fortuna ipſorum, laude, vituperio, honore, & ignominia afficiuntur, *Xiphilin. Vitell.*

Qui fortiſſimi eſſe videntur, & firmas vires habere, ornati ampliſſimis fortunæ muneribus, pariter cum cæteris ſuſpenſi, & incerti ſunt. *idem Macrin.*

Rerum humanarum nihil ſtabile & firmum eſt, ſed infida omnia & teſſera mutabiliora, *Zonor. in Alex Comn. tom.* 3.

Nihil humani firmum ac certum eſt, ſed omnia incerto euentu velut in mari æſtuant & afflictantur. Abſtruſus quidam error humanæ peritiæ & cognitioni inſultat, ſurſum deorſumque trahens ac permiſcens omne conſiliorum ſtudium, & velut teſſeras euertens firmis decretis nixas deliberationes. *Nicephor. Gregoras, hiſt. lib.* 4.

Alexius Cæſar maximis rebus heri geſtis, hodie obſcurioribus certaminibus oppreſſus iacet, Deo huiuſmodi exemplis arcanam doctrinam explicante, vt noſtris viribus, cum à deterioribus ſuperamur, agnitis, magnorum atque admirabilium ſucceſſuum cauſas vni plane Deo acceptas referamus. *Nicephorus Gregoras, hiſtor. libro quarto.*

Nihil in mundo firmum & tutum eſt: ſed res humanæ (vt ait Plato) ſunt Dei ludibrium, ſurſumque ac deorſum temere omnia ſub cœlo feruntur, incertoque curſu huc & illuc vagantur. *Idem hiſtor. lib.* 7.

Inconſtantia & incerta ſunt omnia: fortunæ inſultus nihil diuturnum eſſe ſinit: alii ſerius, ocyus alii rebus omnibus relictis, præter expectationem, in noctem, in tenebras, in mortem præcipitis ruant, *idem hiſt. lib.* 3.

Vmbris tutius quam rebus humanis creditur. *G. Pachymer. hiſt. lib.* 6.

Rerum humanarum euentus incertos eſſe certum eſt, ſolentque plerunq; mortales futurarum rerum ignoratione falſo lætari atque angi. *B. Facius hiſt. lib.* 4.

Summa eſt humanæ ſortis varietas ac miſeria, atque adeo incertum omnibus, quæ ſit in poſterum futura ſua cuiuſque conditio. *Fran. Guicciardin. hiſt. lib.* 4.

Mobilis admodum eſt fortunæ blandientis aura. *idem lib.* 5.

¶ Hieroglyphica.

Scire admodum Ioannes ille, cognomento Scholaſticus, *ſcalarum anacephalæoſi*, hominem, qui modo riſui indulgeat, modo luctui, modo auſteritati atque temperantiæ ſe reddat, modo deliciis diffluat, & voluptatibus implicetur, *Cancro* æquiparauit, nunc ante, nunc retro, nunc in tranſuerſum gradienti, miraq; vitam ſuam inconſtantia traducenti: virq; is ſapientiſſimus, de ingenii eiuſmodi profectu nihil ſibi quicquam pollicetur, quod ad vllam ſit vnquam frugem peruenturum. *Pierius Valer. l.* 28 *p.* 261. *C.*

Aliqui Mathematici *bicipitium inconſtantiæ* hieroglyphicum poſuere. Nam tertio ſupra vigeſimum Leonis gradu bicipitis hominis ſimulachrum oriri confinxere, quod eo aſcendente gradu natum, inconſtantis ac leuiter mutabilis voluntatis atq; ſententiæ fore præſagiunt, *Pier. Val. l.* 32. *p.* 297. *B.*

¶ Emblemata.

In deſciſcentes.

Andreæ Alciati. Emblema CXI.

Quod fine egregios turpi maculaueris orſus,
In noxamq; tuum verteris officium:
Feciſti, quod capra ſui mulctralia lactis
Dum ferit, & proprias calce profundit opes.

¶ Fabula.

Canis domicilium.

Hyeme contractus & implicitis membris cubans canis, quo

minus frigori expoſitum eſſet corpus, ſpatium illud ad domum faciendam, in qua viueret, deſignauit. Poſtea in æſtate membra expendens, & corpus extendens, adnimaduertit, notatum ſpatium non magis conuenire, neq; ſe capere poſſe, itaq; nec neceſſe, nec facile ſibi eſſe tantas ædes extruere.

Contra mutabilitatem & inconſtantiam fabula narratur.

Canis & Lectulus.

Fœtæ cani iuſſerat lectulum ſterni paterfamilias: hoc cum factnm fuiſſe non cerneret, cum indignatione quærit de ancilla, cui hoc mandarat, cur non audiens dicto fuiſſet? Illa, enimuero, inquit, here conanti aliquoties hoc non ſucceſſit, cum non poſſem conſtituere poſt incertas conuerſiones, quemnam in locum canis caput, aut in quem clunes repoſitura eſſe videretur.

Narratur fabula in leues & inconſtantes.

Incontinentia.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

INcontinentia, Intemperantia, immoderatus voluptatum vſus Græce ἀκρασία, ας, ἡ, & ἀκρατὴς, έος, ὁ, ἡ, incontinens dicitur. Eſt autem incontinentia, cum à quibus rebus voluptatibuſque nos tenere debemus, non tenemus, *ſecundum Aulum Gellium.*

Incontinentia proprie eſt circa concupiſcentias tactus. Secundum quid eſt circa honores, diuitias, & huiuſmodi. Improprie vero eſt circa virtutes, *Prima* eſt peccatum dupliciter, ſcilicet receden do ratione, & immergendo ſe turpibus. *Secunda* tantum primo modo. *Tertia* vero non eſt peccatum, ſed eſt perfectio virtutum. *B. Thom ſecund. Secundæ, q. 115. art. 2.*

Incontinentiæ ſpecies ſunt duæ, ſcilicet præuolatio conſilii, & debilitas in præconciliatis. *B. Thom. ſecunda. Secund. quæſt. 156. artic. 1.* Quid incontinens differat ab intemperante, *vide ſupra in Continentia.*

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Propert. 3. 17.

Obiicitur toties à te mihi noſtra libido,
Crede mihi, vobis imperat illa magis.
Vos vbi contempti rupiſtis frena pudoris,
Neſcitis captæ mentis habere modum.
Flamma per incenſas citius ſedetur ariſtas,
Fluminaq; ad fontis ſint reditura caput.
Et placidum Syrtes portum, & bona littora nautis,
Præbeat hoſpitio ſæua Malea ſuo:
Quam poßit veſtros quiſquam reprendere curſus,
Et rapidæ ſtimulos frangere nequitiæ.
Teſtis, Cretæi faſtus quæ paſſa iuuenci
Induit abiegnæ cornua falſa bouis:
Teſtis Theſſalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quæ voluit liquido tota ſubire Deo.
Crimen & illa fuit patria ſuccenſa ſenecta,
Arboris in frondes condita Myrrha nouæ.
Nam quid, Medeæ referam, quo tempore matris
Iram natorum cæde piauit amor?
Quidue Clytemneſtræ propter quam tota Mycenis
Infamis ſtupro ſtat Pelopea domus?
Tuque ò Minoa! venundata Scylla figura,
Tondens purpurea regna paterna coma.
Hanc igitur dotem virgo deſponderat hoſti:
Niſe tuas portas fraude recluſit amor.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Incontinentia eſt affectio trahens ad ea, quæ iucunda videntur, præter rectæ rationis iudicium, *Speuſippus de Plat. definitionibus.*

Incontinens aliquando emendatur, intemperans vix vnquam ad rationis viam reducitur. *Franc. Patric. de regno l. 6. c. 21.*

Incontinentia quod ſit, vt vitium patet, quia aut abſolute, aut in parte continens vituperatur, *Ariſt. Ethic. l. 7. c. 4.*

Incontinens abſolute dicitur, qui circa corporales fruitiones ver ſatur, circa quas temperans: & intemperans exiſtit, qui non electione ſed præter electionem & conſilium exceſſus & iucundorum ſectatur & moleſtorum fugit, vt famis, ſitis, caloris & frigoris, *idem ibidem.*

Incontinentia iræ minus turpis eſt, quam voluptarum, *ibid.*

Incontinentia alia temeritas, alia imbecillitas eſt, Nam alii, vbi conſultarunt in iis, quæ decreuerunt, ob affectum poſtea non perſtant alii, quia non conſultarunt, ab affectu ducuntur: nonnulli enim, qui ſe prius titillarint, non titillantur: ita quoque ipſi, cum præſenſerint ac præuiderint, ſeq; ipſos & ratione præexcitarint, ſiue iucundum ſiue moleſtum quippiā fuerit, ab affectu non ſuperantur, *Ariſt. l. 7. c. 7.*

Incontinentia eſt vitium cupidæ, per quam ſtoliditate huc illucque cupiditatem circumagunt, impellentem ad malarum voluptatum delectationes, *Ariſt. de virtut.*

Incontinens non poteſt eſſe prudens, & aſtutus qui[…] teſt, *idem ibid.*

¶ APOPHTHEGMATA.

Xanthus adulterum quendam videns præ foribus[…] lieris: Iſte, inquit, breuem voluptatem magno em[…] *ſerm. 3. de Caſtitate.*

Menedemus, cum adoleſcens quidam dixiſſet ma[…] quis, quæ concupiſſet, aſſequeretur: Multo, inquit, m[…] eorum, quæ non decet, concupiſcere, *Max. eod. ſerm.*

¶ SIMILITVDO.

Socratis. Quemadmodum incontinentia non fam[…] aduentare permittens, neque Veneris deſiderium, […] per quæ ſola voluptuoſe edere, bibere, Venere vt[…] dormire poſſit, prohibet, neceſſariis & continuis vo[…] frui facit: Sic contra cum ſola continentia deſidera[…] etiam perfrui recte voluptatibus facit, *Apud Xenoph[…] dictis & factis Socratis.*

Incredulitas.

LOCI BIBLICI.

INcredulitas damnatur, *Abac.* 2. 4. *Matth.* 8. […] 9, 19. & 16. 14. *Luc.* 9. 41. & 24. 15. *Ioan.* 16. 9. & […] 3. *v.* 12. 19. & 4. 11. & 10. 38. *Iud. v.* 5. Incredulitas […] 1. 8. 1. *Tim.* 1. 13. Incredulitatis ſummum in Iudæis […] & 11. 31. Incredulitatis mala, *Matth.* 13. 58. *Matth.* […] 5. 38. & 8. 24. *Rom.* 2. 8. & 11. 20. 2. *Theſſ.* 2. v. 12. 18. 19. […] *Apoc.* 21. 8. Incredulitatem diſcipulorum increpat […] 17. 20. *Marc.* 9. 19. *Luc.* 9. 41. Incredulitatem ſuam […] Chriſtum pater Dæmoniaci, *Matth.* 9. 24. Incre[…] dæi, *Rom.* 11. 20.

Increduli Nazareni *Matth.* 13. 54. Increduli fili[…] 15. Increduli non ingredientur in requiem, *Hebr.* […]

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Quia non crediſtis mihi, vt ſanctificaretis […] Iſrael, non introducetis hos populos in terram, […] *Num.* 2.

Non intrabit terram, quam dabo filiis Iſrael […] credulus fuerit ori meo ad aquas contradictionis […]

Quouſq; non credent mihi in omnib. ſignis, […] Feriam igitur eos peſtilentia, atq; conſumam, 14.

Omnis incredulus in incredulitate ſua mor[…]

Contumax non ſis, & incredibilis timori Dom[…] ad illum dnplici corde, *Eccl.* 1.

Væ diſſolutis corde! qui non credunt Deo, […] gentur ab eo 2.

In gente incredibili exardeſcat ira. 16.

Ne ſis incredibilis verbo illius, *ibid.*

Si non credideritis, non permanebitis. *Eſa.* 7.

Qui incredulus eſt, infideliter agit, 21. & 65.

Expandi manus meas tota die ad populum in[…] ditur in via non bona poſt cogitationes ſuas, […] mihi, *Rom.* 10.

Populo huic factum eſt cor incredulum & ex[…]

Eramus incredibiles ad Dominum Deum […] receſſimus, ne audiremus legem (vt vocem) […] nobis multa mala & maledictiones, quæ con[…] ſeruo ſuo, *Baruch*, 1.

Qui incredulus eſt: non erit anima eius recta […] *cuc.* 1.

Quid timidi eſtis modicæ fidei? *Matth.* 8.

Quare nos non potuimus eiicere illum? […] incredulitatem veſtram, 17.

Qui vero non crediderit, condemnabitur. *M[…]*

Qui non credit, iam iudicatus eſt. *Ioan.* 3.

Qui incredulus eſt Filio, non videbit vitam […] manet ſuper eum, *ibid.*

Si non credideritis, quia ego ſum, morie[…] ſtro, 8.

Noli eſſe incredulus, ſed fidelis, 20.

Quid, ſi quidam illorum non crediderint? […] illorum, fidem Dei euacuauit? abſit, *Rom.* 3.

Propter incredulitatem fracti ſunt rami, 11.

Concluſit Deus omnia in incredulitate, […] *ibidem.*

Videte fratres ne forte ſit in aliquo veſtrum […] litatis diſcedendi à Deo viuo. *Heb.* 3.

Quibus autem iurauit non introire in requ[…] qui increduli fuerunt? & videmus, quia non po[…] requiem ipſius, propter incredulitatem, *ibid.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN